

(א) קדושין סה... (ב) [במצדד
ה'; (ג) ועין היטב ערוך
ערוך פתח א', (ד) ג' רש"ל,
(ה) [בלתיאם קדושין סה].

גליון הש"ם

גבי' התם אוונס הוה. ע' יצמות לה ע"א מד"ה
אע"פ:

**הגהות מהר"ב
רנשבורג**

[א] תר"ה ואכ"א וכו'
ואור"י דהא רובא דבבלין
לבו רוב גמור. ע"י פ"י
וטו"ת היב"ש ס' ע"ב
וסק"י טהרה צמדה ית ע"א
במוס' ד"ה שלא וכו'
ויו"ק:

מוסף רש"י

והוא אסור בקרובותיה.
דשוניה עליה חמיה
דליתולא בחולמלו (קדושין
סה).

בתולה נשאת פרק ראשון בתובות

האומר פסה פתוח מלאכה. וטענת דמיס אין לו כגון שהיא ממשפחת דורקטי שאין להם דם בתולים כלקמן (דף ק"י:) או שנאצדה ממנו מפיה ולא ידע אם היה דם אם לאו אבל זאת ברורה לו שפתח פתוח מלא: **נאמן לאוסרה עליו.** ואע"פ שאין הדבר הזה יכול להתבצר אלא על פיו לגבי נפשיה הוה מהימן לשויה עליה חמיה דליסורא אבל להפסידה כמוצתה לא מהימן: **ואמאי.** מיתסרסא עליה אפי' אי מהיימנת ליה דנבעלה: **ספק חסיו.** ומהתאסרה זינתה: **ספק אין חסיו.** אלא קודם שנתאסרה זינתה: **ספק באונס.** ואנסה שריא באשת ישראל כלקמן (דף נ"א): מוהיא לא נתפשה: **באשם כהן.** שהאונס אסור בה הלכן חד ספק הוא: **פתוחה מזה ג' שנים.** ועכשיו אינא גדולה ופתויה פיתוי ואינו הוא הלכן חד ספק איכא ספק אונס ספק רצון אבל ספק תחתיו ספק אין תחתיו ליכא שאינו נבעלה קודם לכן היו בתוליה חורים כדמנן במסכת נדה (דף מד): פתוח מלא כנותן אלצע צעין שהדמעה יולאת וחורמת: **מאי קמ"ל סיניא.** שאדם נאמן על עצמו לאסור לו את המותר של פיו: **הוא אסור בקרובותיה.** על אמה וצתה ואחותה דשוניה אנפשיה חמיה דליסורא: **והיא מותרת בקרוביו.** שהרי אינה מודה בקידושין. ובמסכת קידושין [סה] מוקמינן לה בזאמר קידשתיה בפני עדים והלכו להם למדינת הים: **דודאי קים ליה.** שקידשה: **אבל כלא.** אימא מותן דפניו היה ואינו צדי מיקם הוא דלא קים ליה כסבור שמלא פתח פתוח ואינו כן ולא תיאקר קמשמע לן: **ומי אמר רבי אלעזר הכי.** דאשה מונה נאסרת על פי צעלה: **קיניו.** שאמר לה אל תסתרי עס פלוגי: **וספירה.** שבאו עדים שנסתרה עמו אחר קיניו: **וכמעשה שהיה.** דבת שבע: **וספירה.** דהכי א"ר אלעזר מעשה שהיה מי היה צדי קיניו: **ועוד מי אסורו.** על אוריה דלילו נאסרה על אוריה נאסרה אף על דוד דקיימא לן (סוטה דף ט"ז): כשם שאסורה לבעל כך אסורה לצעלה: **הא לא קשיא.** כלומר משום הא קושיא לא תדחייה לרבי אלעזר: **הכי קאמר אין האשה נאסרת על צעלה אלא על עסקי קיניו וספירה ממעשה שהיה.** ממעשה דבת שבע אנו למדין כן שלא היה שם קיניו וסתירה ולא אסרוה: **עדים לא.** בתמיה. אפי' יש עדים שזינתה שמה אינה נאסרת בלא קיניו והא כתיב (דברים ה') כי מלא בה ערות דבר ועוד הא לא נתפשה אסורה: **אין האשה נאסרת על צעלה צעד אחד.** דלין (סוטה דף ק"ג): דבר דבר ממוון: **וקיניו וספירה:** אם יש עדים שקינא לה ויש עדים שנסתרה אחר קיניו: **אפי' צעד אחד.** אפי' אין בטומאה אלא עד אחד נאמן דכתיב (במדבר ה') ועד אין בה ואמר מר (סוטה כ'): כל מקום שנאמר עד הרי כאן שנים וקאמר רחמנא עד אין בה תרי אלא חד והיא לא נתפשה אסורה שרגלים לדבר שזינתה שהרי קינא לה ונסתרה ועד אחד מעידה שהיא טמאה. ומהשתא לא תקשי לך דרבי אלעזר דפתח פתוח לאוסרה על עצמו כשני עדים דמי שהרי דבר ברור הוא לו שנבעלה: **מפני מה לא אסרוה.** על דוד שהרי עדים הרבה ידעו:

מ. האומר פתח פתוח מצאתי בו.

לא קאמר כגון שנאצדה הנפיה או שהיא ממשפחת דורקטי שאין להם דמיס ור"ח מפרש דבוגרת ומוכת עך אין להם דמיס אבל אין פתח פתוח ויכול לטעון טענת פתוח וקשה לפר"ח דאמר'י צאלו נערוה (לקמן לו. וס"ס): וזוגרת אין לה טענת בתולים והאמר רב זוגרת נותנים לה לילה ראשונה ומשני אי דקא טעין טענת דמיס ה"נ הצ"ע דקטעין טענת פתח פתוח משמע דפתחה פתוח ויש לה דמיס וי"ל דר"ח גריס כגירסא ראשונה שהיתה צספרים ו אי דקא טעין טענת פתח פתוח הכי נמי הצ"ע דקא טעין טענת דמיס וה"פ והאמר רב זוגרת נותנין לה לילה הראשונה ומדלנין כל הלילה צדס בתולים משמע דאיכא זוגרת דאית לה דם בתולים טענת דאית לה אפי' אפי' אפי' טענת פתוח פתוח ומשני אי דקטעין פתח פתוח ה"נ דיש לה טענת בתולים הצ"ע דלית לה טענת בתולים צטענת דמיס משום דאיכא זוגרת דדמיה כלין ומיניה צירושלמי משמע לא כפר"ח דקאמר התם ר' יונה צסס ר' קריספא זוגרת כחצית פתוחה של יין ויש לייצב דלענין דמיס קאמר משום דסתם חצית סתומה לעולם יש בה יין שאין דרך לסמוס חצית ריקנית אבל חצית פתוחה פעמים יש בה יין פעמים אין בה יין כך זוגרת פתוחה אין לה דמיס פעמים יש לה ומשום הכי אין לה טענת דמיס דפר"ח ודלחמר צפרק הצא על יצמתו (יצמות נע). וס"ס) פרט לצוגרת שכלו בתוליה: **לא צריבא באשת כהן.** וא"ת ונוקמה אחזקתה שהיא כשרה לכהונה וגימא דלאו תחתיו זינתה וי"ל דאלדרכה אית לן למימר דהשתא נבעלה דאוקמה אחזקת הגוף שהיתה בתולה: **וא"י בעית אימא באשת ישראל דקביל בה אביה קידושין פתוחה מבת ג' שנים.** וא"ת אכתי איכא ספק ספיקא ספק צאונס ספק צרצון ואמ"ל צרצון ספק כשהיא קטנה ופתוי קטנה אונס הוא דלאמרנין צבא על יצמתו (שם ס"א): וי"ל דשם אונס חד הוא וא"ת ונוקמה בחזקת היתר לבעלה וי"ל דאונסא קלא אית לה כדלאמרנין צירושלמי (א' אונסא יש לו קולן והשתא דליכא קלא הוי ליה רצון רוצא ומיעוט אונס ורוצא וזוקה רוצא עדיף וא"ת א"כ כספק ספיקא נמי תיאקר דספק אונס כמאן דליתיה דמי ולא נאשר אלא חד ספק ספק תחתיו וצבה לא שייך לאוקמה בחזקת ספק דכתיב א' ואומר ר"י דהא רוצא דצרצון אינו רוצ גמור אלא הוי מדרבנן והלכך צמקוס ספק ספיקא שרי וצמקוס חד ספיקא חשבי רבנן רצון לגבי אונס רוצא ואשכחן כי האי גוונא גבי תינוק שנמצא צד העיסה (קדושין דף ק"ב). ללא הוי רוצא אלא מדרבנן ולהכי קאמר ר' יוחנן התם דאין שורפינן עליו את התרומה וא"ת אכתי באשת כהן וצקיל אביה קדושין פתוחה מבת שלם לישראל איכא ספק ספיקא דספק מוכת עך ספק דרוסת איש (א' צבאשת כהן אית לן למימר אמ"ל דאינה מוכת עך ספק באונס ספק צרצון ואין אשת ישראל אמ"ל דאינה מוכת עך ספק באונס ספק צרצון ואין גבי סומא שאין לה טענת בתולין מפני שנחצטה על גבי קרקע ופרדן כולה נמי חצוטי מיחצטן א"כ שכיח ולפירוש ר"ח דמוכת עך פתחה סתום אתי שפיר וי"ל דאם איתא דמוכת עך היא היא טוענת דאין גנאי צך כמו צביאת אונס ומדלא טענה אין להסתפק צך: **וב"י אמר ר' אלעזר הכי והאמר ר"א בו'.** תימה השתא דבעי למימר דלא מהימן אפי' לשויה עליה חמיה דליסורא תיקשי ליה מתני' דהאומר לאשה קידשתין אסור בקרובותיה וי"ל דסבירא ליה למקשן דאין דבר שבערובה פחות משנים ואפי' ראה אדם שזינתה אשתו רק שלא היה שם עדים לא היתה נאסרת עליו והלכך ממתני' לא קשיא ליה מידי דקדשתין צעדים קאמר דמקדש אפי' צעד אחד אין חוששין לקדושין (א' אבל אהא דאמר ר' אלעזר דנאמן בלא עדים לומר דמלא פתח פתוח פריך שפיר: **קיינרי** וסתירה אין עדים לא. הכי נמי דלא איתא למעוטי על פי עצמו דעעדים דמי כיון דקים ליה: **בפני** מה לא אסרוה. פירש הקונטרס והלא אותו מעשה צעדים הוה ואין נראה דנתי דידוע לרבים הוה שהציאה לציתו מ"מ לא ראו כמחול בשפופרת שצפני בני אדם לא שמש ונראה לר"י לפרש וא"ת דפתח פתוח כשני עדים דמי אמאי לא אסרוה לדוד דודו היה יודע צודאי שנבעלה ואע"פ שעשה תשובה מכל מקום עיכבה ואם היתה אסורה לו לא היה אותו צדיק לוקחה לו לאשה: כל

**עין משפט
גר מצוה**

מז א ב ג מ"י פ"ח מהל' אסורי ביאה הל' י"א סג' לאוין קלח טו"ש"ע אה"ע ס"י ו סע"י די וסמן סח סע"י א: **בחד ד מיי"י פ"ט מהל' אשמות הל' טו טו"ש"ע שס ס"י מח סע"י א:**
במ"ה מ"י פ"ד מהל' אשמות הל' ית סג' עשין ממ טו"ש"ע ס"י קטו וטו"ש"ע שס ס"י יא סע"י א וצבד אלפס קידושין פ"ג ד' רלח:
ג מ"י פ"א מהל' סוטה הל' (ק"ו) טו סג' עשין טו טו"ש"ע אה"ע ס"י קע"ט סע"י יד וצבד אלפס שס:

תוספות ר"ד

אמר ר"י האומר פתח פתוח מצאתי נאמן לאוסרה עליו. פי' שלא טען טענות דמיס לומר בעלתי ולא מצאתי דמיס כגון שהיתה בוגרת או שהיתה ממשפחת דורקטי נאמן לאוסרה עליו. פי' המורה ואע"פ שאין הדבר הזה יכול להתברר אלא על פיו לגבי נפשיה הוה מהימן לשויה עליה חמיה דליסורא אבל להפסידה כתובה לא מהימן. ואמאי ספק ספיקא הוה ספק תחתיו זינתה וספק לא יניתה תחתיו ואמאי ספק תחתיו זינתה ספק באונס ספק ברצון. ל"צ באשת כהן פי' דאפילו באונס אסורה לו הלכך חד ספק הוא ואבע"א באשת ישראל ובגון דקביל (בהן) אבוה קידושין פתוח מבת ג' שנים פי' שאין לומר קודם שאירסה זינתה שהרי בתוליה חורים ולא נשאר שם אלא חד ספק ומספיקא היא נאסרה לו: **מאי קמ"ל תנינא פי' שאדם נאמן על עצמו לאסור לו את המותר עליו.** האומר לאשה קדשתין והיא אומרת לא קדשתני הוא אסור בקרובותיה פי' באמה ובתה ואחותה דשוניהו אנפשיה חמיה דליסורא והיא מותרת בקרוביו פי' שהרי אינה מודה בקידושיו ובמס' קידושין מוקי לה באומר לה קדשתין בפני עדים והלכו להם למדינת הים. מהו דתימא התם הוה דודאי קים ליה פי' שקדשתה אבל הכא מיקם הוא דלא קים ליה פי' מפני שהוא בפני יוש לומר בהוצפא בעל ג"ל כי פתוח היה ואינו כן א"כ לא היתסר קמ"ל וכ"ש אם טען בעלתי ולא מצאתי דם בבערה שלא בגרה ואינה ממשפחת דורקטי שהוא נאמן לאוסרה עליו שהוא טענה ודאית יותר מפתח פתוח: **ומי א"ד אלעזר הכי פי' דאשה מונה נאסרת ע"פ עצמו והוא א"ר אלעזר אין האשה נאסרת על בעלה אלא על ידי קיניו וסתירה. ולטעמין קיניו וסתירה אין עדים לא פי' אם יש עדים שזינתה שמה אינה נאסרת בלא קיניו והכתיב כי מצא בה ערות דבר. אלא הכי קאמר אין האשה נאסרת על בעלה בעד א' אלא בשני עדים. וקיניו וסתירה אפילו בע"א. ופתח פתוח וקדושת כותבתה ורצאה ואם רוצה לשותת אק משקיך אותה. גם אם אמר פתח פתוח מצאתי נאמן על עצמו כשני עדים ושוי אנפשיה חמיה דליסורא:**

מצאתי כב' עדים דמי. פי' אע"פ שעד אחד נאמן באיסוריך. היכא דאמר ליה ע"א אשתך זינתה אינו נאמן שאין דבר שבערובה פחות משנים ואם קינא ונסתרה רובא ע"א ואמר נטמאת נאמן וקדושת כותבתה ורצאה ואם רוצה לשותת אק משקיך אותה. גם אם אמר פתח פתוח מצאתי נאמן על עצמו כשני עדים ושוי אנפשיה חמיה דליסורא: